

فرآیندها و روش‌های مشارکتی به‌کاررفته در معماری مسکونی: یک

مرور سیستماتیک*

علی اصغر عبدالکریمی**، سید عباس یزدانفر***، نداسادات صحراگرد منفرد****

تاریخ دریافت مقاله:

تاریخ پذیرش نهایی:

چکیده

رویکرد مشارکتی در دوران کنونی یک رویکرد تثبیت‌شده از حیث نظری است و کاربردهای بسیاری نیز در حوزه عمل دارد. معماری (و طراحی) مشارکتی نیز گرایشی آزموده و واجد موفقیت‌ها و دستاوردهای متعدد است. اما همچنان سوالات و چالش‌های زیادی پیرامون آن وجود دارد. از جمله پرسش‌های مهم درباره مشارکت، چگونگی انتخاب فعالیت و روش مشارکتی از میان گزینه‌های متنوع، چگونگی پیاده‌سازی و میزان مؤثر بودن روش‌های مشارکتی می‌باشند. هدف پژوهش حاضر گزارش و بررسی این روش‌ها و فرآیندهای مشارکتی از طریق مرور سیستماتیک منابع مرتبط است. در پایان از ترکیب نتایج به دست آمده، یک فرآیند مشارکتی برای معماری مسکونی در چهار گام معرفی و آشنایی، بررسی وضع موجود، طراحی، و بازبینی و اصلاح همراه فعالیت‌های قدم به قدم آن پیشنهاد شده است. روایی و پایایی پژوهش با کمک دو فرد متخصص و از طریق پرسشنامه دوارزشی کنترل شد که در آن ضریب کاپای کوهن ۰/۷۴۴ در سطح معناداری ۰/۰۱۱ به دست آمد.

واژه‌های کلیدی

معماری مشارکتی؛ طراحی مشارکتی؛ فرآیند مشارکت؛ روش‌های مشارکت؛ فعالیت‌ها و ابزارهای مشارکتی؛ معماری مسکونی

* این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول با عنوان «طراحی مسکن با رویکرد مشارکتی در بافت آسیب‌پذیر شهر (نمونه موردی: محله فرحزاد تهران)» است که با راهنمایی دکتر یزدانفر و دکتر صحراگرد در دانشکده معماری دانشگاه علم و صنعت ایران در سال ۱۴۰۱ به اتمام رسیده است.

** فارغ‌التحصیل کارشناسی ارشد معماری مسکونی، دانشکده معماری دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران.

ORCID id: 0009-0003-2659-613X. Email: abdolkarimi.a@hotmail.com.

*** دانشیار، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران.

ORCID id: 0000-0002-0719-6961. Email: yazdanfar@iust.ac.ir.

**** استادیار، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران (مسئول مکاتبات).

ORCID id: 0000-0002-7459-4900. Email: neda_monfared@iust.ac.ir.